

"Els dimonis que creia superats, ara tornen"

Climent Garau és el president del Grup Blanquerna, que enguany compleix deu anys. Blanquerna organitza cada any a Lluc (Mallorca) un seminari d'estudi sobre el fet nacional que s'ha anat consolidant com la cita més important de Mallorca pel que fa a la reflexió sobre la cultura catalana a l'illa. Climent Garau és un veterà lluitador nacionalista: soci de l'Obra Cultural Balear quasi des dels orígens, va ser president de la institució entre 1970 i 1976. El 1977 participa en la creació de dos partits polítics nacionalistes (primer l'ANAM i després el GASI) amb el segon dels quals es va integrar en Unió Autonomista, i amb aquesta col·lecció es presentà a les primeres eleccions democràtiques. Posteriorment va entrar en el PSM (actualment PSM-Nacionalistes de Mallorca) i, al mateix temps, en Convergència Democràtica de Catalunya. A pesar del seu constant compromís públic, cívic i polític, Climent Garau es defineix sobretot com un analista. El laboratori d'anàlisis clíniques que va crear, un dels més avançats del seu temps a Mallorca, és el seu orgull: "ha estat la meua vida". Malgrat la seva modèstia, a pesar de no voler ser "més que un analista que ha fet moltíssimes hores de feina al laboratori", milers de mallorquins el coneixen per la seva tasca infatigable en favor de la cultura, la llengua i la identitat de Mallorca. Ara, ja jubilat del laboratori, segueix en actiu en la lluita. Blanquerna, sota la seva presidència, acaba de complir els seus primers deu anys.

—*Què és Blanquerna?*

—Blanquerna neix d'una determinada anàlisi de la realitat. La nostra cultura, o més ben dit la defensa d'aquesta cultura, es basa en la defensa d'allò que en diuen els factors pausats: llengua, ètnia, identitat, poble, país... Tota una sèrie de factors que conviuen amb els

Climent Garau i Arbona (Palma, 1924), president del Grup Blanquerna, parla en aquesta entrevista del desè aniversari de l'entitat, i de com veu l'actual situació cultural i lingüística a l'illa.

"Hem de lluitar perquè no hi hagi dues comunitats separades, perquè el risc d'enfrontament seria molt gran."

altres, dits dinàmics, com les noves tecnologies, la indústria de la imatge, de la comunicació... La contraposició d'aquests dos grups de factors fa que la nostra identitat, que té voluntat de permanència, se senti molt amenaçada, ja que no tenim normalitzada la nostra presència als mitjans de la comunicació, de difusió de la imatge, i no tenim sobirania sobre els nostres espais, que la tecnologia en mans dels *dominadors* es va engolint. Volem participar en aquesta dialèctica, no som nostàlgics, volem jugar també el nostre futur.

—*Com sorgeix, exactament, la idea de posar en marxa Blanquerna?*

—Sorgeix després d'aquesta anàlisi de la realitat nacional en què vivíem. Sortíem d'una situació euforitzant per alguns, com era la transició democràtica. Per altres no ho havia estat tant, d'euforitzant. Nosaltres vèiem com era necessari fer qualque cosa, sobretot amb la joventut que estava molt desmotivada i jo diria que fins i tot frustrada. Aleshores vaig tenir l'oportunitat d'assistir a un seminari del GEN (Grup d'Estudis Nacionalistes), a Catalunya. Allà, i això devia ser devers l'any 82, em vaig adonar que hi havia un jovent que havia superat aquella frustració i que tenia uns referents ètics molt fermes i que tenia esperança.

—*Què pretén el seminari Blanquerna?*

—Es tracta de fonamentar èticament les diverses opcions polítiques i, encara que això no soni gaire bé, donar una informació complementària sobre temes d'història, filosofia, antropologia, demografia, teologia, sociopolítica, etc., sobre els quals molts dels assistents, a pesar de la seva condició universitària, en van ben junts. Intentam proposar unes dimensions humanístiques i relativitzar certes actituds.

—*Ha assolit els objectius que es varen marcar ara fa deu anys?*

JOAN CELIA

JOAN CELIÀ

—Home... doncs, crec que sí. El fet que, amb les dimensions demogràfiques de Mallorca, es reunescuin durant quatre dies a Lluç més de 200 persones crec que és un èxit. És un creixement continu que es basa cada any en l'èxit del precedent. No feim propaganda, ni tampoc tenim ressò en els mitjans de comunicació. Però estic molt content perquè hem aconseguit que tenguim un bon crèdit fora d'aquí, a Catalunya i al País Valencià, d'on cada any ve més gent. La nostra feina, la de Blanquerna, és explicar i demostrar en aquest seminari el que tendria de bo que els tres països anàssim junts, tant des del punt de vista pràctic com des del més emotiu. Seria bo sobretot perquè seria més factible la defensa de la identitat comuna dins aquesta dialèctica de factors pausats-factors dinàmics, a la qual em referia abans.

—Creu que a Mallorca aquesta lluita entre aquests dos factors posa en perill l'existència de la pròpia identitat?

—De l'existència pròpiament dita, no. La prova és que existim. És curiós que amb tota l'agressió que hem patit actualment hi hagi a Mallorca tot un grup important de votants que defensi aquest conservadorisme de la identitat, que no és conservadorisme, sinó progressisme perquè al cap i a la fi no és més que la defensa de la dignitat de les persones. Aquest és un dels objectius de Blanquerna: que la gent prengui consciència de la seva dignitat per tal que es pugui defensar millor. Jo crec que els darrers anys s'ha aconseguit una reacció, per ventura insuficient. Segur que és insuficient, però pens que existeix un percentatge de votants qualificats que defensen la permanència d'aquests valors pausats. Naturalment s'ha de cercar la imbricació dins

"La nostra feina, la de Blanquerna, és explicar i demostrar en aquest seminari el que tendria de bo que els tres països anàssim junts, tant des del punt de vista pràctic com des del més emotiu. Seria bo sobretot perquè seria més factible la defensa de la identitat comuna."

els factors dinàmics. Els valors pausats s'han d'inserir dins els valors dinàmics sense perdre la nostra dignitat; amb dignitat es pot viure amb garantia de respecte i plenament implicat en aquesta situació de domini tecnològicopolític. Des d'aquest punt de vista, en el seminari Blanquerna no ens tancam a res, al contrari, procuram obrir-nos a tot tipus de temes.

—Blanquerna neix el 1984, un any després del recobriment de l'autonomia de Balears. Com ha vist, des del punt de vista nacional i cultural, l'evolució d'aquests darrers onze anys?

—Ha existit una gran agressió. Hi ha un abisme entre el que és i el que hauria pogut ser si hagués governat una gent amb amor a la llengua i a la identitat. Ara, és cert que han après un poc, i la veritat és que eren molt més amenaçants abans d'arribar al poder. La vida política els ha fet entendre moltes coses i no es pot negar que en la qüestió de la llengua hi ha hagut serenitat i no s'ha arribat a la valencianització del tema. Però no passa d'aquí, no hi ha hagut amor cap a la llengua. La normalització lingüística no ha funcionat, senzillament perquè ha d'anar acompanyada d'una normalització nacional que no s'ha donat. En més de deu anys no han introduït dins l'ensenyament res que tenguí a veure amb l'explicació d'una visió real del nostre país, no han volgut ensenyar per què s'ha d'estimar la llengua i per què és important la identitat. Sense aquesta pedagogia prèvia no funcionarà mai la normalització lingüística. Han fet lleis de normalització lingüística, però no les compleixen o, com a molt, les compleixen en un percentatge mínim.

—Creu que existeix un veritable perill, com a vegades se sol comentar, que la cultura catalana a Mallorca (per raons de pressió demogràfica, no integració d'immigrants, destí institucional, etc.) entri en un procés irreversible que la porti a una mena de gueto o "reserva d'indis"?

—Malauradament hi pot haver qui pensi que anam cap a un gueto. Però, alerta. Alerta amb fer judicis apriorístics. La realitat és molt complexa. Però ara mateix, per les dades que podem veure, per les impressions que te'n portes pel carrer quan només sents parlar en foraster... sí, la primera impressió és que anam cap al gueto. Però si estudies el problema amb més profunditat es pot notar que realment no n'hi ha per tant. No crec que puguem dir, de cap manera, que tot està perdut. Hem de lluitar perquè no hi hagi dues comunitats separades. Els mallorquins ja tenim l'experiència històrica dels xuetes. I això és terrible, seria realment dramàtic. Sobretot en una illa, perquè en un espai reduït, amb dues comunitats separades, el risc d'enfrontament

és molt gran. El camí cap a la divisió no interessa a ningú.

—Per no arribar a aquesta confrontació, hem d'estar disposats a renunciar a allò que deia vostè abans: els factors pausats?

—No. No, de cap manera. No, no hi podem renunciar. Imagina't que a la meua edat, després de tota la vida lluitant, ara et digués que hem de renunciar! Ni pensar-ho! Hem de tendir, això sí, cap a la síntesi entre les dues comunitats, però amb una presència pròpia molt decisiva. I no hem de tenir complexos. Tenim tot el dret del món a defensar-nos. Som a ca nostra. Renunciar? No, no, de cap manera. Jo continuaré lluitant la resta de la meua vida.

—Parlem de la seva actuació política. L'any 1977 vostè entra en el partit Unió Autonomista que...

—No, perdó, Unió Autonomista no era aleshores un partit, sinó una coalició. Jo hi vaig entrar provinent del GASJ (Grup Autonomista i Socialista de les Illes) que era un partit format a partir d'una escissió d'ANAM (Aliança Nacional Mallorquina), un partit que vàrem fundar diverses persones a ca meua.

—...i Unió Autonomista es presenta a les eleccions i no treu, ni prop fer-hi, els resultats que s'esperaven. I aquell primer experiment electoral nacionalista desapareix...

—Sí, és veritat, va ser realment una llàstima que desaparegués.

—Per què no es va mantenir? Josep Melià (un dels fundadors) ha manifestat en diverses ocasions que va ser per qüestions econòmiques, que no varen poder afrontar els deutes.

—Jo crec que vàrem ser molt covards, i un polític no pot ser covard. Jo em guanyava la vida d'analista i tremolava davant la possibilitat d'haver-me de dedicar a la política. Això que ara se sent tant de "carreres polítiques" a cap de nosaltres, pens jo, se'ns passava ni remòtament pel cap. Bé, jo personalment és que no serveix com a polític, no en tenc vocació. No vàrem ser capaços de sacrificar el necessari per dedicar-nos a la política. Crec que a en Pep Melià li va ocórrer una cosa semblant, no ho sé.

El fracàs electoral va ser una gran decepció i, afegit a les enormes pèrdues econòmiques... Bé, almenys per a mi varen ser grans pèrdues. Jo no m'havia vist mai en el mal glop que venguessin a ca nostra els creditors a cobrar. Mai no ho havia passat tan malament.

—Era impossible mantenir-lo?

—No, impossible no, però quedàrem massa tots sols. Arribàrem a fundar un partit amb el nom d'Unió Autonomista, però eren els residus, i amb molta gent decepcionada.

—I aleshores entra en el Partit Socialista de Mallorca.

—Sí, en el PSM i al mateix temps dins CDC.

—A Convergència?

—Sí, sí, jo tenc doble militància des del 1978, amb autorització d'ambdues parts.

—Després d'Unió Autonomista ja no ha tengut un gran protagonisme polític. Vull dir que no s'ha convertit, dins el PSM, en un home de càrrecs.

—No, ca... jo som molt mal militant. Hi estic d'una manera un tant testimonial, donant suport i ajudant en el que puc, presentant-me en els últims llocs de les llistes i coses així.

—Vostè que duu molts anys de lluita, com veu aquesta ofensiva antinacionalista i espe-

JOAN CELIÀ

cíficament anticaltanista que actualment es produeix?

—És criminal. Aquest afany de poder que tenen tant el PP com el Partit Comunista... bé, vull dir això que en diuen Izquierda Unida, doncs aquest afany de poder que es basa en el tot val és realment terrible. He tengut un gran disgust quan he comprovat que els dimonis que creia superats, ara tornen. És horrible, però és ben

cert. És molt bo de fer manipular la gent. Una democràcia en aquest pla, per mi és molt, molt preocupant. El problema és que si comptam, tècnicament existeix per ventura un 40% d'analfabets que són fàcilment manipulables. A mi, de veres, em fa molta por. És molt perillós, molt... No em pensava mai que arribassin als extrems que han arribat. Saps que se n'han dites, de barbaritats! No és que jo sigui cap bon al·lot, però crec que per anar per la vida, i sobretot i molt especialment un polític, s'han de tenir uns mínims referents ètics, i aquesta gent... no ho sé, en què deuen creure? I mira que et dic, ara ho fan aquests del PP i els comunistes, però dels altres no en fii ni un pèl.

—De quins altres?

—Del PSOE. No ens podem fiar de cap. El sistema aquest, aquesta democràcia, té moltes i importants deficiències. S'ha creat una estructura de poder polític que més que una democràcia és una mena de despotisme il·lustrat. És clar que de despotes, en el sentit de manipuladors, sí que en són, i molt. Però d'il·lustrats, gens ni mica. **Miquel Payeras**

Climent Garau, en la imatge junt amb Toni Serra en la presentació dels fascicles setmanals del 'Tirant lo Blanc', és, des de fa molts anys, un gran agitador cultural a Mallorca. Soci de l'Obra Cultural Balear quasi des dels orígens, en fou president entre 1970 i 1976.